UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sermones magistri Nicolai deniise sacre pagine professoris

Sermones Estiuales De Tempore

Denisse, Nicolas

[Augsburg], 1510

VD16 N 1513

Sermo Secundus

urn:nbn:de:hbz:466:1-30616

Visual Library

tum haber. Vñ inobedientẽ ſp̄ rep̄hẽden
do mordet ius nature. Vñ dn̄s ad Cain
Geñ. iiij. Si male egerʒ in forib⁊ pctm̄ tu
um aderit: reclamãte. ſ. ↄſcia tua ꝓpria. Fa
cit etiã inobediẽs cõtra ius poſitiuũ: ꝓcce-
pta eccl̃ie trãſgrediẽs ⁊ ſupioꝝ ſuoꝝ i bis
in quib⁊ ſubiectus eſt. in q̄ ipſi deo reſiſtit.
iuxta illud Ro. xiij. Qui ꝑtãti reſiſtit/ dei
ordinatõi reſiſtit. Vñ inobediẽtib⁊ datur
maledictio Deut. xj. En ꝓpono vob̃ ho-
die maledictiõnẽ ſi nõ cuſtodieritʒ mãda-
ta dei. Et. xvij. Qui ſupbierit nolẽs obe
dire ſacerdotis impio q̄ miſtrat dn̄o deo:
morieť hõ ille. Vñ ⁊ mors venit in mũdũ
ꝓpter inobedientiã ṗmoꝝ parentũ: vt pa-
tet Geñ. iij. ¶ Scd̃a eſt benignitas hũili-
atiõis q̄ notať p̄ hoc ꝙ petrũ rogauit redu
cere nauẽ puſillũ a terra. Mira hũilitas ⁊
mãſuetudo dñi/ preceptor erat ⁊ tñ rogat.
In q̄ p̄latis formã hũilitatʒ dedit: vt libẽ
tius moneãt ꝗ̄ p̄cipiant: magiſq̄ amari
ꝗ̄ timeri appetãt. q̄a vt d̃r Señ. Genero-
ſus eſt anim⁹ hois: facili⁹ duciť ꝗ̄ trahať.
Sicut aũt d̃r Aug⁹. de ↄcor. euã g. ꝙ dn̄s
aſcẽdens in nauim rogat ſimonem a terra
reducere puſillũ: ſigt tẽpate vtẽdũ verbo
ad turbas: vt nec terrena eis p̄cipianť: nec
a terrenis in ꝓfunda ſacramẽtoꝝ recedať.
aliter nauis ſimonis. i. cor religioſoꝝ d̃bet
elongari a terra. ¶ Tertia eſt benignitas
inſtructiõis. q̄a ſedẽs docebat de nauicu-
la turbas: ex deſiderio ſue ſalutʒ volẽs oẽs
ſaluos facere. Lu. xix. Venit q̄rere ⁊ ſaluũ
facere qd̃ ꝑierat. Et nota bñ ꝙ de nauicl̃a
ſimonis docebat. q̄r nec bñ docere: nec bñ
doceri poſſum⁹/ niſi cor promptũ ad obe-
dientiã habeam⁹. q̄a nec ipe habitat niſi i
cordib⁊ obedientiũ. Oẽs eñi inobediẽtes
q̄ñ chr̃m a ſe repellũt: ideo ⁊ a dño dereli
quunť: ⁊ in barathrũ tandẽ detrudẽtur. ij.
Theſ. j. Qui nõ obedierint euãgelio dñi
noſtri ieſu chr̃i penas dabũt in iteritũ ſem
piternas. ¶ Exemplũ Nũeri. xvj. Chore
⁊ ſuos complices ꝓpter ſuã inobedientiã
⁊ ambitionẽ terra deglutiuit. Propterea
d̃r Eccl̃i. xlj. Ve vobis impij q̄ dereliq̄ſtʒ
legem altiſſimi ⁊c̃.

Terti⁹ ar. Aud̃. ⁊c̃. Cauete ꝗ̄ ab iobe
dientia. Nã vt h̃r extra de maioritate
et obed̃. c. Siq̄s venerit. Trãſgrediẽtes
mãdatũ p̄lati/ abiectiõe digni ſunt. Et ſic
habeť. ff. de re mili. l. Deſertorẽ. §. in bel-
lo. Qui tranſgrediunť mandatũ pn̄cipis:
morte digni ſunt. Et tales capite puniunť
q̄r rei ſunt leſe maieſtatʒ. ff. d̃ re mili. l. Oẽ
§. Qui in acie. Pone caſuʒ ⁊ applica. Vñ
Deuter. viij. diciť. Peribitis ſi inobedien-
tes fueritis.

¶ Dñica q̄nta poſt Trinitatʒ
Sermo ſecundus

Noli timere.

n ⁊c̃ Miſericordes: modeſti: hũi
les. j. Pe. iij. Si tales ſum⁹/ ti-
mere non debem⁹. Miſericordes inq̄ꝫ per
fraternã ſupportationẽ. Modeſti p̄ hone-
ſtã cõuerſationẽ. Humiles p̄ ꝓpriã vilipen
ſionem. ¶ De ṗmo Luc. vj. Eſtote miſeri
cordes. ¶ De ſcd̃o Phil. iiij. Modeſtia ve
ſtra nota ſit oib⁊ hoib⁊. ¶ De tertio. j. Pe.
v. Hũiliami ſub potẽti manu d̃i.

¶ Noli timere.

Rim⁹ ar. An virtus ſpei aliq̄ñ ſit in-
formis: Q, nõ. Spes eſt certa expe-
ctatio future btitudinis ex gr̃a ⁊ meritis
ꝓueniẽs. ꝗ̄ ſpes non eſt ſine gr̃a. ¶ Contra
Aug⁹. li. de vera innocẽtia. Cũ cetere vir-
tutes ſint bonis ⁊ malis cõmunes: dile-
ctio dei ⁊ pximi ꝓprie bonoꝝ eſt atq̄ pioꝝ.
¶ Rñdet Bon. in. iij. di. xxvj. Spes põt
eſſe informis: q̄r põt eſſe ſine gr̃a. Põt eñi
q̄s ſpãre vitam eternã in mortali exiſtẽs:
et ille act⁹ ſperandi ab aliq̄ habitu ꝓcedit
Talis aũt habit⁹ q̄dãmõ tenet rõnez vir-
tutis: q̄r potẽtiã rectificat ⁊ roborat. Ad
illud aũt qd̃ obijciť dicendũ: ꝙ ibi diffiniť
ſpes ꝓut eſt virt⁹ formata. Vel ſi genera-
liter: dicendũ ꝙ d̃r ꝓcedere ex gr̃a ⁊ meri-
tis: vel in re habitis: vel in ꝓpoſito. Hec
Bonauẽ. ¶ Pro fundamẽto Spes apud
hoiem aut ſpes t̃paliũ: ⁊ generalr̃ q̄cunq̄
ſpes maloꝝ eſt fallax. Vñ d̃r Pãphil⁹ po
eta. Spes reficit dn̄m: fallit ⁊ ipſa ſuum.
Fatu⁹ eſt ꝗ̄ q̄ tranſitorijs p̄ ſpem inheret.
ſed prudẽs eſt q̄ ſpem in deo ponit. Nã vt
d̃r Macrobi⁹: Prudentis eſt mũdũ iſtũ ⁊
oĩa q̄ in mũdo ſunt diuioꝝ ↄtẽplatiõe de-
ſpicere: oẽmq̄ anie cogitationẽ in ſola di-
uina erigere. Sʒ q̄riť: An talis ſpes q̄ ha
beť in deo poſſit eſſe iformis: Dicꝰ nõ. vt ã

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Et qua conclude ꝙ ſpes etiam informis fortificat animū ad agendum pniam: et ſic diſpoſitū inducit ſpem formatā q̄ pmptū reddit animū ad bonā opatõez. Vñ Eſa. xl. Qui ſperant in dño mutabūt fortitudinē. ſ. ꝓpriā in diuinā: nō in ſe ↄfidētes: aſſument pēnas vt aq̄le: current ⁊ nō laborabunt: volabūt ⁊ nō deficiēt. Bernar. Nil oīpotentiā dei clariorē reddit q̄ꝫ ꝙ oīpotētes facit q̄ in ſe ſperant. Spes q̄ppe ſe erigit in deum: et ipe nō eſt ita crudelis vt ſe ſubtrahat ⁊ innitentē cadere ſinat. Eccī. ij. Reſpicite natiões hoīm ⁊ ſcitote q᷑ nullꝰ ſpauit in dño ⁊ ↄfuſus eſt. Sed nota bñ ꝙ nō eſt ſpes ꝟtuoſa neq̄ꝫ formata neq̄ꝫ informis vbi nō eſt ꝓpoſitū emēdatōis ⁊ bone opatiōis. Audite indurati luxurioſi: q̄ correctionē cōtemnitis: auari: iniuſti adq̄ſitores: fures: paupeꝝ oppſſores: fraudulenti/ q̄ nō ꝓponitis reſtituere ⁊c̄. Sperātis vos ſaluari: Certe nō eſt ſpes: ſed dānabilis p̄ſumptio. Vbi em̄ vera ſpes ē: ſequit̄ correctio ⁊ emendatio. ¶ Figura in euāge. Lu. v. Poſtq̄ꝫ dicit dñs petro. Noli timere: ſtatiꝫ ſubductiſ ad terrā nauibꝯ: relictis omnibꝯ ſecuti ſūt eū. Expone. ſubductis nauibꝯ. i. affectionibꝯ ab aq̄s voluptatū ⁊ cupiditatū: ad terrā. i. ſoliditatē ⁊ firmitatē boni ꝓpoſiti: relictis oībꝯ pctīs. Ps. In dño ſperans nō infirmabor. Nō eniꝫ (vt ait Auguſtinꝰ) dñs totiens ad innitendum ſibi moneret: ſi ſupportare nos nollet.

Secūdus ar. In p̄ceđ. ⁊c̄. Nūc de ſcđo qđ eſt dñice p̄dicatis efficacia ꝟtuoſa. q᷑ vicꝫ cum nihil cepiſſent ꝑ totā noctē laborātes: ad ꝟbum tñ ſaluatoris rete laxātes/ ceperūt piſciū copioſam multitudinē: ita ꝙ rūpebatur rete. Vbi ſe offerunt tria conſideranda.

¶ Primum eſt autoritas p̄ceptionis.
¶ Secundū eſt ſimplicitas obeditiōis
¶ Tertium eſt vtilitas executionis

Primū igit̄ ⁊c̄. Quia vt ceſſauit dñs loq̄: dicit ad ſimonē. Duc in altū ⁊ laxate retia vr̄a in capturā. Myſtice in ꝟbis p̄dictis tangunt̄ tria p̄dicatori expedientia ¶ Primo ſublimis conuerſatio. cum dic̄: Duc in altum. ¶ Secūdo plana ⁊ nō inuoluta locutio. cum ſubdit̄: laxate retia vr̄a. ¶ Tertio recta intētio. cū addit̄: in capturam. Non ꝓpter adulationē humanā: non ꝓpter vanā gl̄iam: non ꝓpter vtilitatem tēporalē. ſed in capturam aīaꝝ ⁊ edificationem ſpūalem. Chryſ. Condeſcēdens em̄ hoībꝫ: ſicut magos ꝑ ſidus vocauit: ſic ⁊ piſcatores ꝑ piſcatoriā arteꝫ. Generalr̄ em̄ exponi poteſt de quolibet catholico cui dicit̄: Duc in altū. i. in ꝓfundū myſterioꝝ: nō imorans ſenſui lr̄ali cerimoniaꝝ ⁊ ſacrificioꝝ veteris legꝭ. et laxate retia veſtra. i. volūtates vr̄as in capturā. ſ. meritorum: exponēdo. ſ. in ſenſu myſtico: exeq̄ndo in actu ꝟtuoſo. ¶ Scđm eſt ſimplicitas obeditiōis. quia reſpondens ſimon dicit illi: Preceptor/ ꝑ totā noctē labo. nihil cepimꝰ In ver. aūt tuo lax. rete. In hoc dat̄ forma vere obedientie. q᷑ religioſus obedire debet ſimplici ꝟbo: non p̄ceptū vel cōminationē expectando. ¶ Notandū aūt ꝙ peccatores de nouo penitētes cōuerſi ad deū dicere poſſunt illud. Per totam noctē laborātes/ nihil cepimus. ſ. meriti. Vita em̄ peccatoꝝ nocti compat̄. Tum ꝓpter frigiditatē. Mat. xxiiij. Refrigeſcet charitas et abūdabit iniq̄tas. Tū ꝓpt̄ obſcuritateꝫ. Ioā. iij. Dilexerūt hoīes magꝭ tenebras q̄ꝫ lucē. Tū ꝓpter cadendi facilitatē. Gre. Pctm̄ qđ ꝑ pniam nō diluit̄/ mox pōdere ſuo ad aliud trahit. In hac igit̄ nocte nihil capiūt. Supbi em̄ nihil capiūt niſi ventū inanis gl̄ie: imo vt venꝰ loq̄r/ a vēto capiunt̄/ ſic foliū a vēto rapit̄. Sap. v. Quid nob̄ ꝓfuit ſupbia. q. d. nihil. Auari pꝰ multos labores potiꝰ a diuitijs capiūt̄ q̄ꝫ poſſideant eas. Ber. Si vere tua ſunt q̄ poſſides: expone ad lucra: ⁊ ꝓ terrenis celeſtia cōmuta: qđ ſi non vales facere: ſcias te pecunie tue nō eſſe dñm/ ſed ſeruum: cuſtodē/ nō poſſeſſorē. Sap. v. Diuitiaꝝ iactātia q̄d nob̄ ↄtulit. Ecces. v. Qui amat diuitias fructum non capiet ex eis. Ideo labor auaroꝝ comparari ſolet tele araneaꝝ. Eſa. xiiij. Telas aranee texuert̄. Et Iob viij. Sicut tela araneaꝝ fiducia eiꝰ. Auari em̄ circūeundo villas ſeipſos euiſcerantes ⁊ ꝟtutibus euacuantes: telā faciūt vt aranea ad capiendā muſcam. i. cōmodum tpale. Preterea luxurioſi poſt multas ſollicitudines potius capiuntur a voluptate q̄ꝫ capiant. ſicut piſcis potius hamo capitur q̄ꝫ ipſe capiat. et mus in muſcipu-

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

la: dum caſeū capit capit᷑. Et general'r nul
lus exiſtens in nocte pcti mortal' capit ali
q̇d meriti vite eterne. Eſa. lix. Opa eoꝝ i//
utilia. De fructu vano imo nullo taliū. dr
Ro. vj. Quē fructū habuiſtꝫ tunc in ħis
in quibꝫ nunc erubeſcitꝫ. ¶ Tertiū eſt vti
litas executiōis. qꝛ obediēdo p̄ceptori cō//
cluſerunt multitudinē piſciū copioſā adeo
ꝙ rumpebat᷑ rete eoꝝ ⁊ annuerūt ſocijs q̇
erant in alia naui vt venirent ⁊ adiuuarēt
eos. Cirillus. Hoc figura fuit futuri. Nō
em̄ fruſtra laborabunt euangelice doctrie
rete tendentes: ſed greges gētiū aggrega
bunt. Aug. de ꝯcor. e[…]g. Q, aūt rete rū
pebat᷑ ⁊ piſciū copia nauicule iplete ſunt:
ita vt pene mergerent᷑: ſigt hoim carnaliū
multitudinē tantā futurā in eccl'ia vt etiaꝫ
diruptione pac̄ꝫ p̱ hereſes ⁊ ſciſmata ſcin
deret᷑ Beda. Rumpit᷑ aūt rete: ſꝫ nō labit᷑
piſcis. qꝛ ſuos dn̄s inter pſequentiū ſcan//
dala ſeruat. Theophil⁹. Eccl'ia ſūmergi ꝫ
deficere nō pōt. lꝫ fluctuet ⁊ ꝯcutiat᷑. In p̄
dictis aūt notat᷑ q̄nta ſit vtilitas vere obe
dientie p̱ quā vicꝫ capit᷑ meritoꝝ multitu//
do. ¶ Exemplū in Vitaſpa. Venerūt q̄t
tuor fr̄es de ſcithi ad abbatē pambo: veſti
ti pelliceis tunicis ⁊ indicauit vnuſq̇ſqꝫ eo
rū alterius ꝟtutē non p̄ſente eo. de quo lo
quebat᷑. Unus nāqꝫ ex eis ieiunabat mul//
tū. Alius ꝟo nihil poſſidebat. Terti⁹ ha//
bebat plurimā charitatē. De quarto vero
dixerūt ꝙ viginti duobꝫ annis in obedien
tia maiori p̱manſiſſet. Rn̄dit eis abbas
pābo. Dico vobis ꝙ iſti⁹ virtus maior ē
q̄ꝫ ceteroꝝ. qꝛ vnuſq̇ſqꝫ vr̄m in ꝟtute quaꝫ
poſſidet voluntatē ꝓpriam retinuit: hic au
tem voluntatem ſuā abſcindēs aliene vo//
luntatꝫ ſe ſuū fecit. Tales em̄ ſunt veri cō
feſſores ſi vſqꝫ in fineꝫ p̱manſerint. Vn̄. j.
Reg. xv. Melior eſt obediētia q̄ꝫ victime.

TErtius ar. Aud. q̄ꝫ ſit fructuoſa dn̄i
p̄ſentia. q̄ꝫ ſtulti ſunt q̄ꝫ q̇ potius dia//
boli q̄ꝫ dn̄i p̄ſentiā volunt. Unde detrimē
ta multa incurrunt. Habet᷑ enim. xxviij. q.
j. Sepe. Conuerſatio auteꝫ ſiue cōicatio
maloꝝ ſepe corrumpit bonos mores. Nō
dubiū q̄ꝫ q̄n diaboli cōicatio multas corru
ptiones faciat in q̇bꝫ inexcuſabilis ē pctōr
Vn̄ vt dicit lex. Qui ſibi malū ſociū eli//
git: de ſe conq̄ri debꝫ ⁊ ſibi imputare. ff. p̱
ſocio. l. Cum duobꝫ. Notate q̄ꝫ diligenter
fugeretꝫ p̄n̄tiā latronis ⁊ homicide q̇ non
q̄rit niſi rapere ⁊ occidere. Et q̄ntū deſide
raretꝫ ei⁹ p̄n̄tiā quo p̄ſente poſſetis q̄tidie
lucrari mille florenos. Expone et applica
notando illud Ro. viij. Si de⁹ pro nobis:
q̇s ꝯ̄ nos. Et illud Joā. xv. Sine me ni//
hil poteſtis facere Et ibidē Qui manet in
me ⁊ ego in eo: hic fert fructū multū.

¶ Dn̄ica. v. poſt Trinitatis.

¶ Sermo. iij.

NOli timere.

Nō reddentes malum p̱ ma
lo neqꝫ maledictum p̱ maledi
cto ſed econtrario bn̄dicentes. j. Petri. iij.
Nota triplicē redditionē. Vide dn̄ica. iij.
poſt epiph. ſer. ij.

¶ Noli timere

PRimus ar. An ſpes in ſuo actu habe
at certitudinē: Q, non. Nullus ē cer
tus de gr̄a ⁊ meritis. ¶ Contra Rom. viij
Cert⁹ ſū qꝛ neqꝫ mors neqꝫ vita ⁊c. Apl's
aūt de hoc non erat cert⁹ niſi certitudīe ex
pectationis ⁊ ꝯfidētie. Rn̄det Bon̄. in. iij
diſ. xxvj. Abſqꝫ dubio virt⁹ ſpei ī actu ſuo
habet certitudinē. Certitudo aūt iſta dif//
fert tripl'r a certitudine fidei. ¶ Primo qꝛ
certitudo fidei ē ī itellectu/ certitudo ſpei
eſt ī affectu. ¶ Scdo qꝛ certitudo fidei op
ponit᷑ errori. Certitudo aūt ſpei heſitatiōi
ſiue diffidētie. Vn̄ p̱ fidē cert⁹ eſt aliq̇s de
euentu ⁊ de ordine. Per ſpem aūt ſolū cer
titudo eſt de ordine vicꝫ ꝙ ſi in bono pſe//
uerauerit habebit vitā eternam. ¶ Tertio
qꝛ certitudo fidei eſt circa complexū vt ꝙ
deus eſt trinus ⁊ vn⁹ ⁊ hmōi. Certitudo
aūt ſpei magis eſt circa incomplexū. Spe
enim ſperat᷑ vita eterna. Patꝫ itaqꝫ ꝙ ſpes
habet certitudinē. Si em (vt dicit phs. j.
ethic.) virtus eſt certior oi arte: ancora aie
dꝫ eſſe certiſſima. Hec Bon̄. ¶ Pro ſun.
ſicut dicit phs. j. ethic. non in omnibꝫ ſilit᷑
eſt q̄renda certitudo. Conſtat āt de ſpe tē
poralium ꝙ modicā aut nullā certitudinē
habet. Quis em̄ cert⁹ eſt ꝙ p̱ labore lucrū
reportabit. Vn̄ dicit poeta pāphil⁹. Sor
te ſub ambigua ſpes ⁊ labor omnis habet᷑
Creſcit principio ſpes tamē ipa bono. Sꝫ
de ſpe que eſt virtus theologica q̄rit᷑ An ī
actu ⁊c. Dic rn̄. vt ſ. Ex q̄ ꝯcłude ꝙ ſpes

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN